

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De victore Idumaeorum Es. 63, 1 - 6

**Abicht, Johann Georg
Pfaffreuter, Christoph Heinrich**

Leipzig, 1712

VD18 14793431-ddd

§. IX.

[urn:nbn:de:bsz:31-130619](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130619)

schius ita exponit. רמעימי מן אשתי מתצב לפני & ex populis non est quisquam mecum h. e. nemo est, qui se sisteret contra me ad pugnandum; Sed sententia hæc non convenit cum antecedenti, ego solus calcavi. Kimchius interpretatur de Israelitis, quod illis nullum fuerit meritum, si enim digni fuissent, adjuvassent Deum in illo prælio. Sed rectius victori nostra viribus gentilium feciis in subigendis hostibus suis non opus fuisse, contendimus, licet iisdem tanquam instrumentis usus sit? DEUS enim hominibus ceu instrumentis suis, non vero ceu fociis suis in destruendis hostibus utitur. Sic templum secundum reædificatum est, non robore, sed Spiritu suo, Zach. IV, 6. licet per Cyrum & Zorobabelem ceu instrumenta sua hoc effectum sit.

§. IX.

Si LXX. senes ad hæc verba consulamus, dubium est, quæ Hebræa legerint, vertunt enim πλήρης καταπατημένης pleno conculcato, sed, ni fallimur, illi codice punctato & distincto destituti, verba priora huius versus antecedentibus addiderunt & hæc hebraica conexo sensu transtulerunt: רבגריך כרוך בגת פורה ורכתי & vestimenta tua sicut calcatoris in torculari metretæ conculcata. His enim Hebraicis græca LXX. respondent: καὶ τὰ ἰνδύματα σὺ ὡς ἀποπατητῆ λη. ἔ. πλήρης καταπατημένης, & vestimenta tua sicut calcatoris torcularis pleni perculcati. Difficultatem affert vox כרוך cui respondet ὡς ἀποπατητῆ, quam vocem plerique divisim interpretantur de calcato, sed observavit Flam. Nobil. ad h. l. veterem Interpretem illam conjunctim legisse & calcatoris vertisse. Sic quoque apud Hieron. sicut calcantium torcular. Quid reliqua sibi velint verba, difficilius adhuc explicabitur. Liceat ergo de re tam dubia qualecunque nostrum ferre iudicium. Existimamus LXX. easdem no-

B 3

bis-

no. in meo exfolari & legit
πλήρης, sed πλήρης

biscum Hebræas legisse litteras, verum aliter explicasse. Vox פורה Hag. II, 17. redditur a LXX. per μετρητήν *metretam*, quæ teste Hostio (cujus libellos de re numaria & mensuris egregios Summe Rev. Rechenbergius noster edidit) p. 58. est certa mensura Attica liquoris maxima, græcis scriptoribus usitata, & p. 59. metretis pendit olei quidem libras ponderales 90. vini vero 100. sed mellis 150. Ex quibus intelligimus, metretam magnæ quantitatis mensuram fuisse, & fortassis eam, quam torcular semel expressum vino impleret. Et sic non incommode hebræum פורה metretam denotat. Locus Hag. si recte inspicatur, hunc sensum requirere videtur. Inde פורה נט torcular metreta, est torcular quod tantum vini expressi in mensuram effundit, quantum metreta capit, quare torcular plenum non incongrue appellabitur. Denique vox רוכתי cum LXX. ita conciliatur, si dicas eos non legisse רוכתי *conculcavi*, sed ad formam נכתי Gen. XXI, 39. furto ablatum in participio Paul quasi רוכתי *conculcatum* quod quam optime græco καταπατημένος respondet, quia Joel II, 24. αἱ ληνοὶ legitur. Ex qua observatione hoc nobis sumimus, LXX. easdem nobiscum litteras, non autem vocales legisse, male tantum distinctas. Nec obstat quod vox רכרי *solus* ab iisdem sit omissa, quoniam plura sæpissime in illorum versione prætermitti videas. Alii Codices Græci legunt voces hebræis accurate respondentes, nam post καταπατημένος habent ληνὸν ἐπάτησα μονάτης, sicut Flam. Nobil. observat, ea apud Procopium pro alia interpretatione in margine esse posita. His probe observatis quæritur, quæ interpretatio scopo Prophete magis respondeat, utrum illa LXX, quæ puncta negligit, an vero hodierna secundum vocales & accentuum distinctiones instituta. Seposita punctorum auctoritate,

tate, diffiteri non possumus, hodierna puncta multo meliorem & conuenientiorem sensum suppeditare quam illa LXX. Illa est: *Cur rubra sunt vestes tuae & vestimenta tua tanquam calcatoris in torculari. Torcular calcavi solus, & nemo ex populis mecum fuit.* Hæc vero LXX. ita sonat: *Quare rubra sunt vestimenta tua, & vestes tue tanquam calcatoris in torculari pleno conculcato? Et ex populis non est quispiam mecum.* Quam hiulca sit hæc responsio, quis non percipit?

§. X.

Calcavi eos in ira mea. **רָרָר אֶרְרָרָם** proprie significat pedibus incedere. Sic Deut. I, 36. terram, in qua **רָרָר** calcavit h. e. ambulavit, inde **רָרָר** via. Adhibetur etiam de torculari, Thren. I, 15. **רָרָר תּוֹרְעָלָר** torcular calcavit Dominus, uti supra observatum. Eodem sensu a nostro Propheta usurpatur subintellecta voce **רָרָר** quæ in antecedenti versu adfuit. Per suffixum pronomen intellexit Idumæos antea nominatos Ecclesiæ veræ hostes. Addita vox **אֶרְרָרָם** in ira mea, modum significat, furorem nempe & iram, qua conculcabit Idumæos. Præterea tenendum, quod **אֶרְרָרָם** in futuro positum actum significet futurum, qui cum antecedenti **רָרָרָם** conculcavi non convenit. Verba enim hebræa latine hoc modo fluunt: *Torcular calcavi solus & ex populis non fuit quispiam mecum, & conculcabo eos in ira mea,* latinis auribus melius sonat & conculcavi, uti plerique cum LXX. vertunt. Enimvero hæcenus est observatum, ejusmodi Futura per Infinitivum exprimenda esse cum verbis velle, debere, solere, posse &c. quam ob causam hoc modo verba non male possis exprimere. *Torcular calcavi solus & ex populis non fuit quispiam mecum, nam calcare volui eos in ira mea, & conculcare in astu meo, hinc omnem vestem meam inquinavi.* Si cum Clarissimo Bruino veritas per Participium